

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

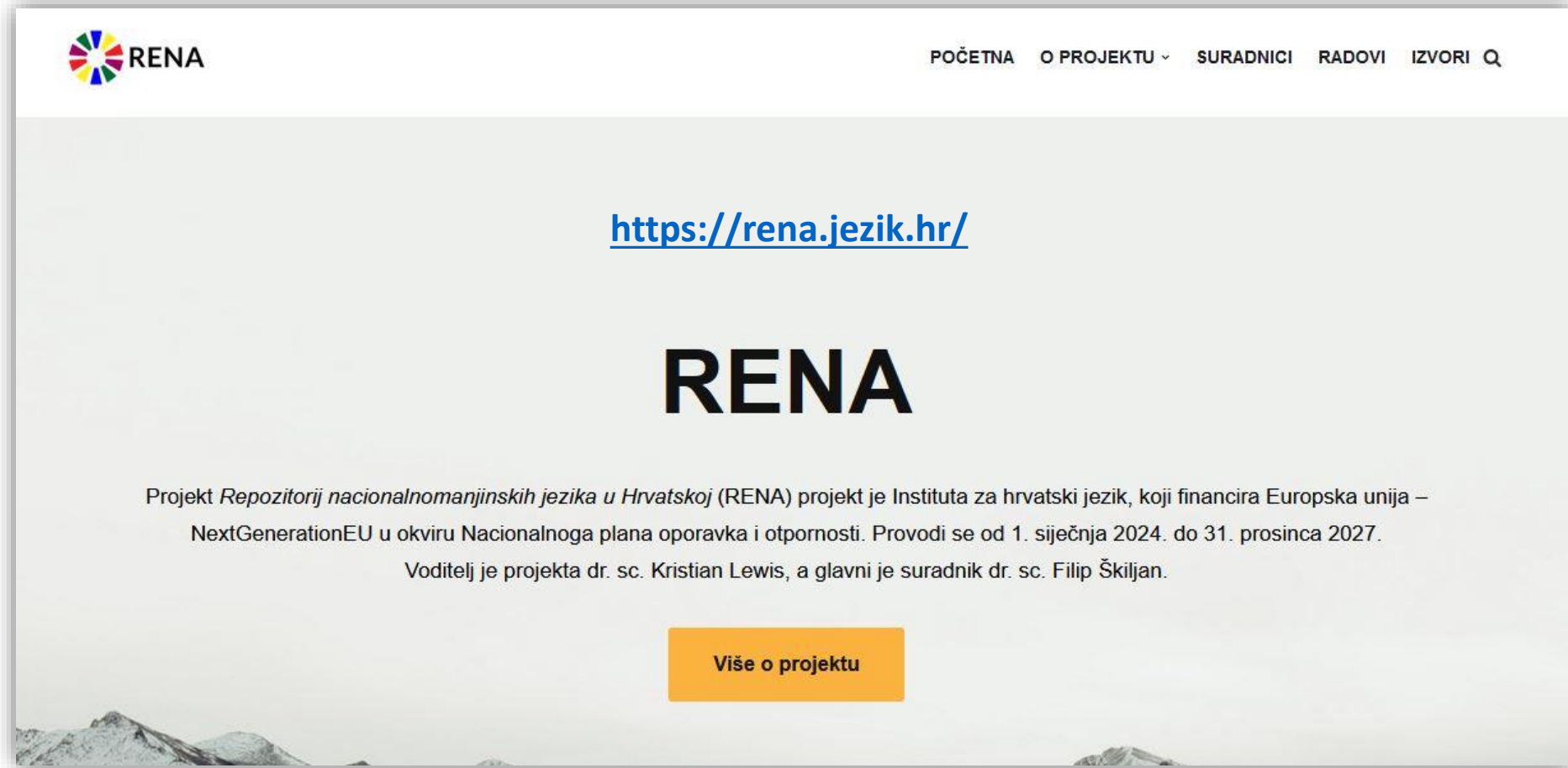
Kristian Lewis, Institut za hrvatski jezik
Filip Škiljan, Institut za istraživanje migracija

Izazovi poučavanja jezika nacionalnih manjina u Hrvatskoj: iskustva zagrebačkih nastavnika*

**9. međunarodni znanstveni skup HIDIS – Hrvatski kao ini jezik
Zagreb, 14. i 15. studenoga 2025.**

* Ova prezentacija izrađena je u okviru projekta *Repovizorij nacionalnomanjinskih jezika u Hrvatskoj* (RENA), koji financira Europska unija – *NextGenerationEU*. Za iznesene stavove i mišljenja odgovorni su samo autori te ti stavovi ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Istraživanje u sklopu projekta RENA

The screenshot shows the homepage of the RENA project website. At the top left is the RENA logo, which consists of a colorful circular icon followed by the text 'RENA'. To the right of the logo is a navigation menu with the following items: 'POČETNA', 'O PROJEKTU' (with a dropdown arrow), 'SURADNICI', 'RADOVI', and 'IZVORI' (with a search icon). The main content area features a large blue hyperlink: <https://rena.jezik.hr/>. Below the link is the word 'RENA' in a large, bold, black font. Underneath, there is a paragraph of text in Croatian: 'Projekt Repozitorij nacionalnomanjinskih jezika u Hrvatskoj (RENA) projekt je Instituta za hrvatski jezik, koji financira Europska unija – NextGenerationEU u okviru Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti. Provođi se od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2027. Voditelj je projekta dr. sc. Kristian Lewis, a glavni je suradnik dr. sc. Filip Škiljan.' Below this text is an orange button with the text 'Više o projektu'. The background of the page is a light gray with a faint image of mountains at the bottom.

Financira
Europska unija
NextGenerationEU

O projektu

- **ishodi**

1. objavlivanje znanstvenih, stručnih i znanstveno-popularnih radova s projektnom tematikom
2. objavlivanje knjižne publikacije u završnoj godini projekta
3. diseminacijske aktivnosti – predstavljanje projekta, okrugli stol, razgovori s pripadnicima nacionalnih manjina o projektnim temama, jačanje vidljivosti nacionalnih manjina u višejezičnome okružju kakvo Hrvatska i jest
4. otvaranje mogućnosti za suradnju s pripadnicima nacionalnih manjina u Hrvatskoj, članovima znanstvene zajednice, profesorima, studentima i svima zainteresiranim

O projektu

- mrežna stranica projekta RENA – <https://rena.jezik.hr/>
  - provodi se **od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2027.** u Institutu za hrvatski jezik
  - projekt koji financira Europska unija – *NextGenerationEU* u okviru Nacionalnoga plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026.
  - voditelj projekta dr. sc. **Kristian Lewis**, glavni suradnik dr. sc. **Filip Škiljan**
  - suradnici: dr. sc. Dragutin Babić, dr. sc. Mirjana Crnić Novosel, dr. sc. Vlatka Dugački, dr. sc. Željko Jozić, Diana Mikšić, dr. sc. Marina Perić Kaselj, dr. sc. Ana Perinić Lewis i dr. sc. Domagoj Vidović (IHJ, IMIN, LZMK i HDA)
  - od 1. veljače 2022. do 31. prosinca 2023. provodio se kao međuinstitucijski interdisciplinarni projekt u suradnji s Institutom za istraživanje migracija

O projektu

- mrežna stranica projekta RENA – <https://rena.jezik.hr/>
- Projektni rezultati – zemljovid i statistički podatci
  - interaktivni zemljovid sa školama u kojima se održava nastava na jeziku nacionalnih manjina prema modelima A, B i C
  - zemljovid sa školama u kojima se održava nastava na mađarskome, talijanskome, srpskome i češkome jeziku prema modelima A i B
  - statistički pregled povijesnoga kretanja broja pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj
- Radovi – pet knjiga i 13 radova
- Izvori – dokumenti i poveznice

Poučavanje nacionalnomanjinskih jezika po modelu A, B i C u Hrvatskoj

- modeli poučavanja
- **model A:** nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina – češki, mađarski, srpski, talijanski
- **model B:** dvojezična nastava (društveni predmeti na jeziku nacionalne manjine; prirodoslovna skupina predmeta na hrvatskome) – češki, mađarski, srpski
- **model C:** njegovanje jezika i kulture (redovita nastava na hrvatskome, 2 – 5 sati tjedno nastava na jeziku nacionalne manjine s temama iz jezika, književnosti, geografije, povijesti te glazbene i likovne kulture)

Poučavanje
nacionalnomanjinskih
jezika po modelu A i C u
gradu Zagrebu

Model A za predmet jezik i kultura (šk. god. 2025./2026.)

- Osnovna škola „Ivan Gundulić“, Zagreb (Mađari)
- Srpska pravoslavna opća gimnazija „Kantakuzina - Katarina Branković“, Zagreb (Srbi)

Model C za predmet jezik i kultura (šk. god. 2025./2026.)

- Osnovna škola „Tituš Brezovački“, Zagreb (Albanci)
- Osnovna škola „Dr. Ivan Merz“, Zagreb (Albanci)
- Osnovna škola „Borovje“, Zagreb (Bošnjaci)
- Osnovna škola „Žitnjak“, Zagreb (Bošnjaci)
- Islamska gimnazija dr. Ahmeda Smajlovića, Zagreb (Bošnjaci)
- Osnovna škola „Silvije Strahimir Kranjčević“, Zagreb (Česi)
- X. gimnazija „Ivan Supek“, Zagreb (Česi)
- Osnovna škola Ivana Gundulića, Zagreb (Mađari)
- I. gimnazija, Zagreb (Mađari)
- Osnovna škola „Nikola Tesla“, Zagreb (Makedonci)
- Osnovna škola „August Harambašić“, Zagreb (Makedonci)
- I. gimnazija, Zagreb (Makedonci)
- Osnovna škola „Ivan Gundulić“, Zagreb (Poljaci)
- Osnovna škola „Ivan Gundulić“, Zagreb (Rusi)
- Osnovna škola „Jabukovac“, Zagreb (Rusi)
- Gimnazija Lucijana Vranjanina, Zagreb (Slovenci)
- Osnovna škola „Ivan Gundulić“, Zagreb (Srbi)
- Osnovna škola Prečko, Zagreb (Srbi)
- Osnovna škola Silvije Strahimir Kranjčević, Zagreb (Ukrajinci)
- Osnovna škola Hugo Kon, Zagreb (Židovi)

Zagrebačke škole s nastavom manjinskih jezika

Poučavanje nacionalnomanjinskih jezika po modelu C u Zagrebu

- projektno istraživanje provedeno u rujnu, listopadu i studenome 2025. u Zagrebu
- intervju s nastavnicama albanskoga, bošnjačkoga, češkoga, mađarskoga, makedonskoga, poljskoga, ruskoga, slovenskoga, srpskoga i ukrajinskoga jezika i kulture u Zagrebu
- **preliminarni rezultati istraživanja**
- **prednosti:**
  - učenici vole ljetne škole i izlete u matične zemlje (Bošnjaci, Makedonci, Albanci, Slovenci, Česi, Srbi, Poljaci, Mađari)
  - vole odlaske na teren u Hrvatskoj (izlet po Zagrebu uz vođenje na jeziku matične zemlje ili u krajeve u kojima žive pripadnici manjine)
  - vole učiti folklor i pjesme iz matičnih zemalja, vole izradu umnih mapa
  - rado sudjeluju na obilježavanju praznika i blagdana matičnih zemalja (bajrami, dani državnosti, pravoslavni blagdani)
  - rado sudjeluju u kulturnim manifestacijama vezanim uz pojedine manjine (npr. Kolaž makedonske kulture, Pročka, Međunarodni dječji festival na albanskom jeziku, Novogodišnja bajka na ruskom jeziku) ili skupno za manjine (Dan materinskog jezika, Učenje manjinskih jezika pod vedrim nebom u rujnu svake godine, Pričaj mi na svojem jeziku, Dani europskih jezika)
  - vole tradicijsko kuhanje, vole kvizove, učenje kroz igru
  - nastavu pohađaju i učenici koji nisu pripadnici manjina jer ih zanima sve o kulturi i jeziku pojedine manjine (oni su posebno motivirani)
  - vole druženje s djecom pripadnicima drugih nacionalnih manjina i druženje s djecom iz matičnih zemalja
  - dobra suradnja s vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina, kulturnim udrugama nacionalnih manjina, političkim predstavnicima nacionalnih manjina i Ministarstvom znanosti, obrazovanja i mladih RH

Poučavanje nacionalnomanjinskih jezika po modelu C u RH

- projektno istraživanje provedeno u rujnu, listopadu i studenome 2025. u Zagrebu
- intervjui s nastavnicama albanskoga, bošnjačkoga, češkoga, mađarskoga, makedonskoga, poljskoga, ruskoga, slovenskoga, srpskoga i ukrajinskoga jezika i kulture u Zagrebu
- **preliminarni rezultati istraživanja**
- **izazovi:**
  - nedostatak službenih udžbenika za pojedine manjinske jezike
  - neprilagođenost nastavnoga plana i programa učenicima
  - problemi s rasporedom sati (nastava subotom)
  - interes učenika za nastavu nije osobito velik → preopterećenost redovitom nastavom, a u srednjoj školi i državna matura (izraženo više kod Bošnjaka, Makedonaca, Čeha, Srba i Slovenaca)
  - slaba informiranost roditelja i učenika o mogućnosti pohađanja
  - strah od novih obveza i dodatnih zadataka uz redoviti školski program
  - velike razlike u poznavanju jezika ili stupnju znanja jezika matične zemlje (od onih koji ne znaju ništa, preko onih koji razumiju jezik, a ne znaju ga govoriti, do onih koji dobro poznaju jezik); potreban je individualni pristup u kombiniranim razredima
  - nedovoljan broj učitelja s obzirom na broj učenika (Rusi i Ukrajinci)
  - gubitak kontakta sa zemljama podrijetla zbog korone (npr. Albanci) i zbog rata (npr. Ukrajinci i Rusi)

Poučavanje nacionalnomanjinskih jezika po modelu C u Hrvatskoj

Zaključna razmatranja

- 1.** za većinu nacionalnih manjina doneseni su kurikuli za nastavni predmet kultura i jezik nacionalne manjine i na taj su način utvrđeni odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja, domene u organizaciji predmeta i odgojno-obrazovni ishodi, što omogućuje nastavnicima lakšu pripremu nastave; za one manjine za koje kurikuli nisu doneseni sasvim je sigurno da će uskoro biti provedeni i usvojeni
- 2.** stupanjem na snagu kurikula olakšat će se izrada udžbenika za predmet kultura i jezik NM
- 3.** s obzirom na to da su na izradi kurikula surađivali i nastavnici jezika i kulture nacionalnih manjina, izgledno je da su u njega ugrađena njihova neposredna iskustva i da će izrada udžbenika koja kod nekih manjina predstoji biti olakšana i učinkovitija jer će se temeljiti na praktičnome radu u razredu

**Financira
Europska unija**
NextGenerationEU

HVALA VAM NA POZORNOSTI!

klewis@ihjj.hr

filip.skiljan@imin.hr